

Verksamhet Säkerhet, hälsa, miljö/Kemikalier, oljor och avfall		Instruktion 1000018117:5	
Handläggare Irina Öman/VWL			
Granskat av Christer Molin		Godkänt av Johan Siilakka	
Giltig från 2016-06-29	Giltig till Tills vidare	S-klass C2	Anläggning/Ort/Land Uppsala/Sverige
Delgivning Easy DMS/Registratur (original), Samtliga chefer Värme Uppsala, Föreståndare brandfarlig vara samt SHM-stöd och samordnare			

Handlingsprogram storskalig kemikaliehantering inom Värme Uppsala

Syfte

Handlingsprogrammet beskriver Vattenfall AB Värme Uppsalas (i det följande kallat företaget) åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor från lagring och hantering av lättolja Eo1 och Eo3 (största volymen, 10 000 m³, utgörs av tank 3), dieselolja, gasol, vätgas och ammoniak.

De allmänna handlingsprinciperna finns beskrivna i företagets miljö- respektive arbetsmiljöpolicy och förverkligas genom ledningssystemet för säkerhet, hälsa, miljö, energi och kvalitet (SHMEQ). Ledningssystemet innefattar systematiskt arbetsmiljöarbete och brandskyddsarbete.

Detta handlingsprogram beskriver vilka delar i SHMEQ-systemet som är tillämpliga för att säkerställa lagefterlevnad vad gäller storskalig kemikaliehantering.

Organisation och personal

Ansvars-/arbetsfördelningen anges i Beskrivning *10687.

Ansvar för brandfarliga varor inkl gasol och vätgas styrs enligt Instruktion *15671: Föreståndare Brandfarlig vara.

Haveriövningar genomförs efter beslut av Arbetsmiljökommitté för Värme Sverige.

Information till entreprenörer sker enligt Instruktion *20689.

Närområde

Vattenfall Värme Uppsalas anläggningen i Boländerna ligger i ett expansivt industriområde med andra industrier och en växande handelsverksamhet, samt ett daghem. I Boländerna finns också GE Healthcares anläggningar och även deras verksamhet omfattas av reglerna avseende storskalig kemikaliehantering.

Vattenfall Värme Uppsalas anläggningen i Husbyborg är placerad i ett ytterområde i Uppsala och var från början utanför normal bebyggelse. Över tid har bebyggelsen och annan verksamhet även där kommit närmare anläggningen.

Skydd av omgivningen

Då verksamheterna i Boländerna och Husbyborg hanterar större mängder av kemikalier finns det risk att utsläpp kan ske, trots förebyggande arbete och säkerhetsledningssystem.

Inom Värme Uppsala finns det rutiner och instruktioner hur akuta händelser eller haverier ska hanteras.

Om det skulle uppstå en brand eller något utsläpp som behöver en snabb insats finns det en organisation som tar hand om händelsen. Värme Uppsala har återkommande haveriövningar och övar både internt och tillsammans med Uppsala Brandförsvaret.

För att snabbt kunna informera allmänheten och närliggande verksamheter finns det säkerhetsinformation på Uppsala kommuns hemsida och Värme Uppsala har ett färdigt VMA (Viktigt meddelande till allmänheten) som kan aktiveras omedelbart i händelse av fara, *1974525.

Beskrivning av relationen till näraliggande Sevesoverksamhet

Inom Boländerna i Uppsala finns även GE Healthcare som liksom Vattenfall Värme Uppsala omfattas av reglerna för storskalig kemikaliehantering. Värme Uppsala och GE Healthcare samarbetar genom återkommande träffar och gemensamma övningar av haverisituationer. Från Värme Uppsalas område går en kulvert till GE Healthcares område.

Identifiering och bedömning av riskerna för allvarliga kemikalieolyckor

Riskhantering ingår som ett viktigt led i företagets arbete för att identifiera, utvärdera och begränsa skadeverkningar på människor, miljö och egendom. Riskhantering bedrivs enligt Instruktion *20730.

Riskanalys har genomförts för brandfarlig vara, beskrivning *20782.

Incidenter rapporteras in av personalen via Vattenfalls incidentrapporteringsystem Intalex som man når via Intranät och incidenterna följs upp av SHM-stöd/samordnare.

Styrning

Petroleumprodukter

Rondering av tankarna inom kvarteret Brännugnen sker minst dagligen, där också anläggningarna är bemannade dygnet runt och larm, t.ex. oljevarnare, går till kontrollrum.

Reservanläggningen i Husbyborg ronderas dagligen under drift och tre gånger i veckan när anläggningen är ur drifttagen. Larm går till det centrala kontrollrummet.

Fel och brister som upptäcks anmäls till ansvarig i form av felanmälan. Ansvarig för oljetankarna är samordningsansvariges ombud och föreståndare för brandfarlig vara.

Besiktning sker enligt ackrediterat organs plan.

Tank 2 som är den största tanken för Eo1, 5 000 m³, har både ut- och invändigt korrosionsskydd, samt är dubbelmantlad.

Tank 3 har en lagringsvolym på 25 000 m³ Eo3, saknar sekundära skydd. Max 10 000 m³ lagras i tanken.

Husbyborg har en lagringsvolym på 4 100 m³ Eo3, saknar sekundära skydd.

Underhåll sker då detta är påkallat, t ex besiktningsanmärkningar eller synpunkter från ronderingar (felanmälan som föranleder arbetsorder).

Tillfälliga driftavbrott påverkar inte oljehanteringen ovan.

Systematiskt brandskyddsarbete bedrivs enligt Instruktion *21712.

Gasol och vätgas

Gasol och vätgas ingår i egenkontrollen av brandfarlig vara, enligt Instruktion *15671: Föreståndare brandfarlig vara. Egenkontrollen genomförs minst 1 ggr/år.

Hantering av ändringar

Med ändring anses sådana åtgärder som funktionellt ändrar systemet. Riskanalyserna utförs enligt instruktion *20766 där det är lämpligt.

Ändringar på oljesystemen som föranletts av felanmälningar eller besiktningsanmärkningar beskrivs ovan.

Då ändringar sker av andra orsaker, involveras ansvarig som nämnts ovan. Bedömning ska ske om ändringen ska föranleda revidering av befintlig riskanalys. Större ändringar kan föranleda revideringar av befintliga riskanalyser eller föranleda nya riskanalyser.

Viktiga komponenter relaterade till storskalig kemikaliehantering är definierade i underhållssystemet.

Planering inför nödsituationer

Insats

Insatspärmen innehåller rutiner och instruktioner om hur haveriorganisationen upprättas och hur man hanterar haverier, t ex läckage eller bränder, på olika ställen i anläggningarna. Haverisituationer har övats ett flertal gånger med olika yrkesgrupper och har föranlett revideringar av dokumentationen. Anmälningar av allvarliga kemikalieutsläpp sker enligt insatspärmens instruktioner.

Insatspärmen innehåller också kontaktlistor till olika samhällsfunktioner och verksamheter som snabbt behöver informeras.

För att snabbt kunna informera allmänheten och närliggande verksamheter finns det säkerhetsinformation på Uppsala kommuns hemsida och Värme Uppsala har ett färdigt VMA (Viktigt meddelande till allmänheten) som kan aktiveras omedelbart i händelse av fara, *1974525.

Utryckning

Uppsalas anläggningar har en insatsplan med kartor som anger placering av, ur brandskyddssynpunkt viktiga apparater/system, t.ex. brandposter, stigarledningar och gasförråd. Brandförsvaret och kontrollrummen har tillgång till pärmen.

Utrymning

Utrymningsplaner återfinns för varje anläggningsdel/våning. Utrymningsvägarna och samlingsplatserna är markerade. Vid skyddsronder kontrolleras status för utrymningsvägarna och -planerna. Övningar genomförs årligen och hanteras enligt Instruktion *15859.

För att snabbt kunna informera allmänheten och närliggande verksamheter om brand och utsläpp finns det säkerhetsinformation på Uppsala kommuns hemsida och Värme Uppsala har ett färdigt VMA (Viktigt meddelande till allmänheten) som kan aktiveras omedelbart i händelse av fara, *1974525.

Resultatuppföljning

Ronderingar och larmprover noteras i FU-listor/rondplan/loggbok etc.

Egenkontroller av brandfarlig vara protokollförs.

Felanmälningar/arbetsorder kan följas upp via arbetsordersystemet.

Tillbud och avvikelser följs upp enligt Instruktion *17204, dokumenteras i det Vattenfalls incidentrapporteringssystemet Intalex.

Allvarliga olycksfall och tillbud rapporteras enligt instruktion *21513, dokumenteras i det Vattenfalls incidentrapporteringssystemet Intalex. Redovisas vid Samverkansmöten för arbetsmiljöfrågor.

I handlingsplanen, *2513084, återfinns avvikelser/tillbud som inte kan åtgärdas omedelbart utan kräver utredning och planering. Handlingsplanen uppdateras och följs upp tre gånger årligen i samband med Samverkansmöten för arbetsmiljöfrågor.

Punkter i handlingsplanen kan även bli mål och dessa finns beskrivna i årligt beslutsdokument för SHMEQ-mål (Säkerhet, Hälsa, Miljö, Energi och Kvalitet), *10585.

Årligen sker ledningens genomgång för både yttre miljö samt säkerhet och arbetsmiljö, som protokollförs.

Utvärdering och revision

Externa och interna revisioner avseende säkerhet, hälsa och miljö genomförs regelbundet, verksamheten i Uppsala är certifierad enligt OHSAS 18001, ISO 14001, ISO 50 001 samt ISO 9001 och registrerad enligt EMAS-förordningen. Revisionsavvikelser hanteras som övriga avvikelser/tillbud enligt ovan.

Avvikelser/tillbud grupperas och analyseras inför ledningens genomgångar, där tidigare erfarenheter inkluderas för att undvika att varje avvikelse/tillbud behandlas som ett separat fenomen.

Vid ledningens genomgång utvärderas även systemets ändamålsenlighet och förbättringsmöjligheter.